

De Sophia-Augusta Stichting.

al het benodigde daarvoor uit Parijs komen.

Een Brandenburgsch edelman, de baron van Pöllnitz, die toen ter tijd ons land bezocht, schreef den 2^{den} Februari 1733 over den strijd die daarover in den Haag ontbrandde tusschen de voorstanders van die opera in wording en de aanhangers der voorloopig werkelooze Fransche tooneelspelers, een strijd die aanleiding gaf tot heel wat geschrijf over den aard en het nut van het tooneel.

„Ongetwijfeld zal het u verwonderen”, schrijft hij, „dat een Jood, en dus iemand, wien men in Duitschland met een welligt niet zeer billijke en niet zeer kristelijke verachting bejegent, zich met de inrichting van het openbaar tooneel mengt en een geheele stad dwingen wil zich daarin te schikken naar zijn zin. Gij moet weten, dat de Joden in dit land op geheel anderen voet staan dan elders en dat zij dit wat de Portugeesche Joden betreft, ten volle verdienen. Inderdaad hebben de Texeyra's, de Schwartzo's (Suasso's) en Dulis (de Liz) bij verscheidene gelegenheden blijken van eene zoo roemrijke grootmoedigheid gegeven, dat de deugdzaamste kristen zich daarvoor niet zou behoeven te schamen. Zij voeren denzelfden staat als voorname heeren en gij zoudt hen werkelijk daarvoor aanzien. Ook worden zij in alle gezelschappen toegelaten en zelfs hunne vrouwen verschijnen daar. Alle voorname personen, die zich hier bevinden, komen bij hen te gast. Ook doen zij aan onze armen veel goed, ondersteunen zelfs onze kerken” — Pöllnitz, Protestantsch opgevoed, was tot de Roomsche Katholieke Kerk overgegaan — „en onderscheiden zich in niets anders dan dat zij hunne jodenscholen (Synagogen) bezoeken”.

In een tweede druk zijner brieven vult hij het bovenstaande met het volgende aan:

„De strijd is eindelijk daarop uitgelopen, dat de commedianten een goed heenkomen hebben moeten zoeken. De Jood, wiens zaak zegevierde, heeft daarop middel gevonden om de opera, die hij wilde oprichten, in een openbaar concert te herscheppen. Dat concert wordt des Maandags na den middag gegeven. Alle lieden van den aanzienlijken stand, vrouwen zoowel als mannen, zijn daarbij aan te treffen. Stukken uit de

een of andere opera, tegelijk met de fraaiste Fransche cantaten worden er gezongen.”

Ook de Fransche letterkundige la Barre de Beaumarchais, die eenige jaren in den Haag woonde, vermeldt in zijn werkje *le Hollandais ou Lettres sur la Hollande* Don Francisco en zijn Maandagsche muziek-middagen aldus:

„L'opulant et magnifique juif François Lopez eut plus de succès dans le dessein qu'il avait formé d'avoir une espèce d'opéra. Il fit venir des pais étrangers les plus belles voix et les symphonistes les plus parfaits qu'il put rencontrer. Il paya les uns et les autres en grand seigneur. Il attira par sa libéralité tout ce qui passoit d'hommes excellens en ce genre-la par la Hollande. Ainsi se formèrent les concerts, dont il a regalé les honnêtes gens et les personnes les plus illustres de la Haye pendant quelques années de suite. Les ministres de l'Etat, ceux des puissances étrangères, les voyageurs du plus haut rang, les princes même s'y rendoient. On recevoit les principaux dans une salle superbement illuminée et meublée. La musique elle même étoit placée dans une chambre fort ornée et toute brillante, et c'étoit-là que les personnes d'une moindre condition étoient admises. Des laquais faits au tour et habillez du meilleur air présentoient des rafraichissemens de toutes sortes à l'assemblée. Pour moi je m'imaginois alors être chez un prince et je ne sais effectivement aucun particulier dans le monde, qui fasse rien d'aussi digne d'un prince que ce que je vous raconte.”

Bij deze Duitsche en Fransche getuigenis kan nog een Engelsche gevoegd worden. In *A Description of Holland in 1743* uitgegeven bij J. and P. Knapton te Londen, wordt omstreeks hetzelfde verhaalt van de concerten bij „den rijken en prachtlievenden heer Lopez.”

En toch is het niet volkomen zeker dat het onze Don Francisco Lopez Suasso was, die de muziek zóó in de mode bracht, dat het Engelsche boekje kon vermelden: „De adel had geen smaak meer voor eenige andere afleiding, dan die hem door den onbekrompen Jood éénmaal iedere week werd aangeboden.” Want, in de Mededeelingen van de Vereeniging ter Beoefening van de Geschiedenis